

Kulttuurikaikille
Kultur för alla
Culture for All

Monet tulkkauksen muodot

Sanasto

Paitsi kieleltä toiselle tapahtuvan tulkkausta, voidaan kulttuuritilaisuuksissa tarvita ja tarjota myös muuta tulkkausta. Viestintää ja kommunikointia mahdollistavia tulkkauskeinoja on monia, joista tässä sanastossa on luonnehdinta kirjoitustulkkauksesta, kuurosokeille tulkkauksesta, kuvailutulkkauksesta, puhevammaisen tulkkauksesta, viitotun puheen tulkkauksesta ja viittomakielen tulkkauksesta.

Tulkkauksia käyttävät ihmiset tuntevat tulkkauksen järjestämiseen liittyvät käytännöt, joten heidän kanssaan tai heitä edustavien järjestöjen tai yhdistysten kautta saa tarvittavia lisätietoja. Tietoa löytää myös tekemällä Internet-hakuja käyttämällä hakusanana kyseisen tulkkausmuodon nimitystä. Esimerkiksi tulkkauspalvelua tarjoavia tulkkeskuksia on kymmeniä eri puolilla Suomea.

Lähteenä sanastossa on käytetty pääasiassa Opetusministeriön julkaisua (2004:29) Taide tarjolle, kulttuuri kaikille.

Kirjoitustulkkkaus

Kirjoitustulkkausta käyttävät pääasiassa huonokuuloiset ja kuuroutuneet henkilöt, mutta myös viittomakieliset kuurot tai kuurosokeat ihmiset voivat olla kirjoitustulkin käyttäjiä. Kirjoitustulkki kirjoittaa puheen kannettavalle tietokoneelle. Tulkkausta voi seurata joko tietokoneen ruudulta, televisioruudulta tai valkokankaalle heijastettuna, riippuen mm. siitä, onko tulkkausta tarvitsevia asiakkaita tilaisuudessa yksi vai useampia. Tarvittaessa tulkkaus voi tapahtua myös käsin kirjoittamalla.

Kuurosokeille tulkkaus

Kuurosokean ihmisen kanssa käytettävä tulkkausmenetelmä vaihtelee asiakkaasta riippuen. Tulkkaustavan valintaan vaikuttavat mm. asiakkaan

Kulttuurikaikille -palvelu

Kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet Kehys
Valtion taidemuseo
Kaivokatu 2
FIN-00100 Helsinki

sari.salovaara(a)fng.fi
p. +358 (0)9 1733 6378
www.kulttuurikaikille.fi

Kulttuuria kaikille
Kultur för alla
Culture for All

kuulo- ja näkövammaan aste sekä hänen käyttämänsä kommunikaatiotapa. Tulkatessa voidaan käyttää esimerkiksi viittomakieltä, viitottua puhetta, kirjoitusta tai muita vaihtoehtoisia kommunikaatiomenetelmiä. Kuurosokealle voidaan viittoa joko sopivalta etäisyydeltä vapaassa tilassa tai kädestä käteen. Kirjoitustulkkauksessa koneella kirjoittamisen vaihtoehtona voi olla esimerkiksi sormella käteen kirjoittaminen. Kuurosokeille tulkkaukseen liittyy usein kieleltä toiselle kääntämisen lisäksi myös kielen toistaminen, ympäristön kuvailu sekä opastaminen

Kuvailutulkkkaus

Kuvailutulkkausta käyttävät pääasiassa näkövammaiset ja sokeat henkilöt. Kuvailutulkkauksessa kuvataan sanallisesti se, mitä kohteesta ei voi näkemättä päätellä. Suomessa kuvailutulkkeja koulutetaan lähinnä projektikohtaisesti tai tulkkeina toimitaan ilman varsinaista koulutusta. Kun viittomakielen tulkit toimivat tulkkeina kuurosokeille, tulkkaukseen sisältyy kuvailu.

Puhevammaisen tulkkkaus

Puhevammaisen tulkkkaus voi tapahtua suoraan tulkkamalla puhevammaisen epäselvää puhetta, aakkostamalla, piirtämällä, kuvilla tai blisskielellä. Tulkkauksessa käytettävä menetelmä valitaan puhevammaisen käyttämän kommunikaatiomenetelmän perusteella.

Viitotun puheen tulkkkaus

Viitotun puheen tulkkausta käyttävät huonokuuloiset ja kuuroutuneet. Viitottu puhe perustuu puhuttuun kieleen: sanoille tuotetaan viittomia puhutun kielen mukaisessa järjestyksessä ja lisäksi lausutaan sanat selkeällä huuliolla, sillä asiakas lukee viitottujen sanojen taivutusmuodot ja päätteet huulilta.

Viittomakielen tulkkkaus

Kulttuuria kaikille -palvelu

Kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet Kehys
Valtion taidemuseo
Kaivokatu 2
FIN-00100 Helsinki

sari.salovaara(a)fng.fi
p. +358 (0)9 1733 6378
www.kulttuuriakaikille.fi

Kulttuuria kaikille
Kultur för alla
Culture for All

Viittomakielen tulkkausta käyttävät kuurot, huonokuuloiset, kuuroutuneet ja kuurosokeat ihmiset. Viittomakielen tulkki tulkaa puheen viittomakielelle ja päinvastoin. Joskus tulkkaukset voivat tapahtua myös kahden viitotun kielen välillä.

Kulttuuria kaikille -palvelu

Kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet Kehys
Valtion taidemuseo
Kaivokatu 2
FIN-00100 Helsinki

sari.salovaara(a)fng.fi
p. +358 (0)9 1733 6378
www.kulttuuriakaikille.fi